

ДУШАН Д. МАРКОВИЋ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

РУСИЈА У ХХІ ВЕКУ: ПРОБЛЕМИ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА

*(Сшејанов С.А., Тарко А.М., Россия в ХХІ веке:
проблемы идентификации и национальных
целей. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2014. – 110 с.)*

Савремено глобално и вишеполарно друштво карактеришу процеси интеграције и сарадње, али и супротних интереса који пре-те да поприме и облике сукоба са негативним последицама по неке делове друштва, па и друштва у тоталитету. У настојању да се избегну негативне промене у друштвеном развоју, људи настоје да сазнају друштвену реалност у разним облицима њеног испољавања и на тај начин утичу на основу тих сазнања на усмеравање друштва у одређеном правцу, тј. ка остваривању циљева које сматрају пожељним за поједине групе којима припадају или у интересу друштва у његовом глобалном остваривању. У зависности од тога шта се жели остварити тим истраживањима постоје и разни нивои истраживања.

Сагледавање, истраживањем, разних резултата и стања друштвеног развоја појединих држава, њихових савеза и региона, врши се са разних аспеката и праћено је широким интересовањем са становишта интереса и интересовања у савременом свету и извесности да ти резултати могу бити значајни и за већину организованих заједница у савременом друштву, посебно ако се ради о његовим економски снажним и развијеним субјектима.

Један од таквих субјеката је и *Руска Федерација*, која представља *пошироко распрострањену, природним ресурсима и људском потенцијалу значајну државу*, која може утицати и утиче на односе у глобалном друштву. Значајан прилог таквом сагледавању снаге и перспективе развоја Руске Федерације представља и ова студија о идентификацији проблема и националних циљева Руске Федерације у XXI веку.

Разматрања у монографији отпочињу освртом на схватања о националним циљевима и упитом чему треба да да предност државна политика, указујући да предност треба дати човеку. Кроз указивање да предност у том односу треба дати човеку, у другом делу монографије указује се да *социјална држава треба да има за приоритетни интерес човека и остваривање његовој достојанства и услова живота*. У настојању да се појасни ово опредељење, у наредном делу монографије, чини се осврт на међународне индексе социјалног прогреса у његовој комплексности, анализирајући и путеве његовог остваривања. У том смислу, уз указивања на демографски аспект прогреса, како понекад могу бити извор разних тешкоћа, указује се да они могу бити и значајан фактор модернизације, посебно када је у питању национални развој (прогрес) Руске Федерације. У монографији се анализира и еколошка безбедност као значајан фактор и елемент здравог и достојног живота савременог и будућих поколења. У овом смислу, у монографији се истиче да су достојни услови живота грађана показатељ зрелости социјалне државе и грађанског друштва, што треба схватити и као стављање акцента на важност и значај обезбеђивања еколошке безбедности за успостављање и развијање грађанског друштва. Најзад, у монографији се чини осврт на слободан развој личности, при чему се истиче да он представља значајну компоненту информатизације руског друштва.

Предмет разматрања и критичког промишљања ове студије су актуелни проблеми и питања савремене цивилизације на примеру једне државе која има више специфичних обележја, почев од њене велике географске (просторне) раширености, па до вишенационалне и вишеконфесионалне структуре. То је држава која је прошла, у релативно кратком времену, кроз две велике турбуленције у погледу супротстављања и сукобљавања два друштвено-економска концепта, тржишне и планске привреде, негације грађанског друштва и промоцију новог социјалистичког модела устројства друштва, уз залагање да он буде доминантан у планетарним размерама, у неку руку, модел глобалног друштва,

одустајања од тог модела и прихватања стварности у форми глобалног друштва у процесу глобализације са глобалним капитализмом. У контексту тих промена дошло је до критичког промишљања скоро свих друштвених институција и нације, као и облика испољавања друштвеног живота и остваривања човека у његовом достојанству. *У складу са оваквим њисциуиом размајтрају се ѡроблеми остваривања социјалне државе, националних циљева, услова живота, еколошке безбедности и достојанства човека.* За ове проблеме изграђени су и *међународни стандарди*, па се социјални прогрес појединих држава процењује *ујоређивањем њених достигнућа са овим стандардима.* Овај метод упоређивања примењен је и у промишљању идентитета и националних циљева руског друштва, Руске Федерације у ХХІ веку.

Значај ове студије је вишестран. Она указује да у вишеполарном савременом друштву постоји интересовање за најзначајније промене и могућност мерљивости тих промена и њихове упоредивости у ширим глобалним, по могућству планетарним размерама. Истраживања ових појава и промена вршена су не само за друштвене средине у којима се живело, већ и за истраживање степена развоја и опредељења у другим срединама, са којима се жели сарадња, с обзиром на то да се путем повезаности друштва желело и хтело њихово потчињавање себи и својим циљевима. У контексту оваквих приступа све јасније се исказују битна људска обележја: разне врсте и облици идентитета, национални интерес и делатност државе, најстарије друштвене групе и њено обликовање са функцијама које омогућавају услове живота који су достојни човека, његове безбедности и правца прогреса. Значај ове студије о проблемима идентификације и националних интереса и њиховом испољавању и остваривању у ХХІ веку, теоријско-методолошким приступом налази се на матрици најразвијенијих метода проучавања и мерења у савременом друштву. Подаци коришћени при њеној изради, од стране компетентних руских научника, строгим научним методама, указују на сложен процес промена у савременој Русији која својим друштвеним и научним развојем *ствавља у еишценциар човека у његовом достојанству и социјалну државу која има за циљ да обезбеди такав ѡоложај човека, као и свестрани развој њеове личности, најовешњавајући обриси нове планетарне цивилизације у еволутивном развоју шекуће*, знатно контроверзне цивилизације, нарочито са становишта остваривања и испољавања човека као свестране личности у његовом достојанству.

Ова монографија представља значајан допринос изграђивању и развијању научно-методолошке основе научног проучавања идентификација и националних циљева у егзактном сагледавању остваривања достојанства човека, захваљујући утврђивању и прихватању међународног индекса за мерење социјалног прогреса. Оваквим методолошким приступом сужава се и могућност поједностављивања да се мерење социјалног прогреса, често из идеолошких разлога, своди само на остваривање политичких права и слобода, без увођења услова живота као значајног чиниоца достојанства човека. Укључивањем услова живота у индекс мерљивости социјалног прогреса омогућава се реалније сагледавања остваривања достојанства човека и разумевање националних интереса појединих држава са становишта њиховог неједнаког економског развоја и различитих националних интереса. У оваквом приступу, указује се и на неприхватљивост оспоравања индекса социјалног развоја појединих земаља које је често злонамерно и најчешће инспирисано монополистичким и империјалним усмерењима појединих економски развијенијих држава у савременом вишеполарном свету. Међутим, ова опаска захтева аргументацију у чијем тражењу и анализи може, са методолошке тачке гледишта, послужити и ова монографија коју са задовољством укратко приказујемо читаоцима.